

پازاریرتسی -- فی ۲ جمادی الاخر سنہ ۳۲۷ وفی ۸ حزیران سنہ ۳۲۵

جمعیت علمیہ اسلامیک ناسر افکاریدر

مدیر مسئول :	سر محرر :	صاحب امتیاز :
مشیت مکتوبی قلبی خلفا سندن معمار زادہ :	فانج مجیز درسہام لرنڈن	فانج مجیز درسہام لرنڈن
محمد علی	مصطفیٰ صبری	شہری احمد رامز

مندرجات

صلابت دینہ محمد جانی	صورت فنوی
جمعیت علمیہ وارد اولان تلغرافنامہ لر	تاریخ جلوس بادشاہی شوکت غوثی
وثنائی مغنرت [مقتنیات]	مناقبہز و مثالبہز مصطفیٰ صبری
ابیات	مارت اوتوز بر محمد فطین
نوحات وجدان خلیل ادیب	کذا کوچوک حمدی
متفرقہ	حسب حال حسین حازم

نسخہ می ۱ غروشددر

آبوتہ اجرتی (پوستہ اجرتیہ برابر)

ممالک اجنبیہ ایچون :	استانبول و ولایات ایچون :
۱۲,۶۰ فرانق	برسنہ لک ۶۰ غروش
» ۶,۳۰	الٹی آبلتی ۳۰ »

درج ایدلمیان اوراق اعادہ اولتاز

قارڈلر مرزہ :

اکثر مقالانہ آیات کریمہ و احادیث نبویہ درج ایدلمش بولدینی نظر اعتبارہ آلتہرق رعایت سزلکدہ بولنامہ می رجا اولتور .

درس عادت

بکر ایتدی مضامین — ویرخان

شمعی اوقدر ممنونم. « عسی ان تکرهو شیئاً.... »
نظم جلیلی ورد زبان ایدرک مسبلرینه و مرتبلیرینه دنا
ایده چکم کلور .

بز . مارت اوتوز بردن اول نه حالد ایدک . حریتک
بخش ایتدیکی مأتری بر بررسو استماله اوغرا تشدق .
مطلب و عافیزی . اجتماعیزی . حریت شخصییه
و کلامیه مزی اولیه بر شکه حوقش دق که بونلردن ملکتمزک
بکلدیکی بیوک ، بیوک استفادله رینه دهشتل . دهشتی
مضر تار حاصل اولیوردی . بز ، سفیه بر میراث یدی به
بکنه یوردق که قولایجه الله کلن مالک قیمتی تقدیر ایده مبرک
سفاهتله استماله ایلدیکی کبی زده اولیه جه حریت زده سفاهت
واسراف ایلدوردق . بوسفاهت و حریت مزمن بر
صورتده دوام ایده ایدی ؛ ماتی تلافیسی غیر قابل بر
تهلکه قارشینده بولندیره جفنده شبهه یوقدی . سفیه
نصل اموالندن حجر اوانورسه شارغ حقیق اولان
جناب حق اموال حریتزدن بزى موقف حجر ایتدی .
تا که حریتک قدرینی بیلهلم . تبذیر واسرافندن صاقهلم .
زاد حریتی سعادت و سلامتمزی موجب اسبابه صرف
ایدهلم .

برده . تموز اون بردن صکره بز اولیه بر مست حریت
اولمشدق ، بزى اولیه برغرور و نخوت استیلا ایتشدی که
مالنک بقای امتدادندن امین اولان سفیه میراثدار کبی
حریتک بقاسندن کلیاً امین ایدک . خاطر مزه کتیر میور .
دق که حریت بتون انسانلر ایچون احوال جاریه طبیعیه دن
دکلدر . حریتک دوستی اولدینی کبی دشمنی ده واردر .
انلر که استبدادک قوام و عمادی ایدیلر ؛ مالک اموالی
هر وقت کندیلرینک آمانله مضروف ایدی ؛ حریتدن
هیچ بر وقت ممنون اوله نازلردی . هیچ بر تأثیر اجرا
ایده میه جکرینه قانع اولدینمز بوقوام استبداد . استبدادک
قنای ایچون هر فداکارلی اجرایه حاضر هر وسیله دن
استفاده نه ناظر ایدی . انسانیتک . هیچ بروقت انساناق
ایچندن دفع و رفع ایده میه جکی اغراض شخصییه جریانلری

الحاصل افکار عامه نیک بو نقطه لرینی کوزلجه تدقیق
و تقدیره لزوم کور میهرک بتون بر مسالکک ناموسنه تعلق
ایدن بر مسئله ده یالکنر جمعیت علمیه نی استننا ایتسی
بزی طلبین ایتمز . چونکه بو استننا نه قدر موجب
شرف و مفخرت اولسه ینه بن بحالی کندی حسابنه ؛
دوشگون بر ملت افراندن برینک . شخصی اعتباریه
ثروت و حیثیت صاحبی اولسی کبی نشوومز کوریورم .
آه بو کبی مسالده بیلهم نهدن ذوق سلیم ، شرف
اضافی شرف ذاتیه بر ترجیح ایتک ایستیمور .

مصطفی صبری

مارت اوتوز بر

تموز اون بر ایله مارت اوتوز بر ؛ حادثه متقابلیه .
لریله فلسفه حیات ملیزک تقابل عدم و الملککسه بر مثال
واضح تشکیل ایایسان بویکی کون بتون عثانلیلرک
بخائف و جدائیله زنده ایکی ارتسام لایتوز بر افشدرکه
برنده نصل بر معنای مسرت . مندیج ایسه دیکرینده بر
منه نوم فلاکت مندر جدر . بری نصل کوکلرده بر
فرح ، امیدلرده بر تحجد چهره لرده بر ابتسام تولید
ایدرسه دیکریده قلبلرده بر افس ، امللرده بر انکسار ،
ناصیه لرده بر اغرار تحجیم ایلر . بویکی حادثه جسم
ملته تطبیق اولمش ایکی قوه مخالفه و معا کسیه مشاهدکه
برینک جهتی سلامت و سعادت ، دیکرینک جهتی ده فلاکت
و سفالتدر . بری ملکتمزی مرکز انسانیت اولان
شمس حریته دوعری توحید ایتک ایستیمور ، دیکری
ایسه ظلمته دوعری تدویر ایلور . بری سنه لردنبری
افول ایتکده اولان کوکبه اقبال ملکک یوکسکه مه سنه
سعی ایدیمور . دیکری استبداد بیلدیزینک تکرار طلوعی
احضار ایلور .

فقط طوعریسی سوبله مییم بن برنجی حادثه دن
نه قدر ممنون اولمش ایسه م ، ایکجی حادثه دن

ايدلمسى لزومنى سويلدم . بر احتراز و خوف نتيجهسى اوله رق چكندىكى اكلايه رق فاتحه حقيدم . ناس كومه كومه اياقده و قهوه لرده برهت و حيرت و فوق العاده تهيج اينجده يكدىكرندن وقهه نك كيفيتى و نتايجي حقه ده استيضاحات و استخبارانده بولموردى . اهانلنك كرك علام و جهيلرينه و كرك سوزلرينه و حر كاتلرينه دقتله حالت و حيله لرنده بيوك برانفال و كدورت آنارى جلى بر صورتده كوريلموردى . وقهه نك كيفيتي حقه ده استيضاحه كيرشدم آلديغم خبرلره ان يكدىكرنك قيعنى ايدى . بش التى دقيقه طرفنده آلديغم صوك خبرلر شودرت صورتده منجر اولموردى :

(١) - . ماين عسكرى ، مبعوثانى باشمش بونلريده آوجى طابورلرى قوشامش فقط تسليم اولمورلر ايش .
(٢) آوجى طابورلريده برابر ايش شريعت ايسدورلر ايش و كلاني . مبعوثلرى اتحاد جمعيتى غزته جيلرى كسه جكار ايش .

(٣) كچه نيازى بلك قومانداسى ائنده مناستردن عسكر كلىش بورادكى عسكر اولنره تابع اولمش شريعت ايسدورلر ايش .

(٤) عسكر ، وولشان جيتى ايله برلشمش پادشاهيده كتير مشلر عسكره بالذات عبدالحميد قوماند ايدىيورلر ايش .

بو حوادثك صوك اوچنه هيچ جواز عقلى و برموردم . ايش برنجي شكلدن عبارتدرديه حكم ايدىيوردم . و كندى فكرمجه مسئله نك بر حادته ارتجاع اولديغى فقط نه شكلده اولورسه اولسون آوجى طابورلرى واسطه سيله او كى آلته بيله چكنه حكم ايلموردم . برنجي حوادث ايسه قوت بولموردى باله كن آوجى طابورلرينك عساكر عاصيه بيشواى اولدني حوادثى تايد ايلموردى . علماني طوبلايوب محل وقهه كيمكى تسور ايتدم . فاتحي بر احتراز بر

ايسه شدتلريله متناسب فالقره سببيت ويره چكى اونولدمشدى . الحاصل حربت ياكلش تفسير ايدلمكه برابر كندى نماي طيعيسنه براقيامشدى . ايشته بو حادته اخيره بو خصوصده بزه يك كوزل درس و يردى . آكلادق كه حربتي بر طرفدن تربيه ديكر طرفدن محتمه وعلل و امراضدن محافظه سنه اعتنا ، او بر طرفندن ده تاثيرات خارجيدن متأثر قيلماق ايجون دقت و نكه بالمق لازم .

بزه بويله بر درس حقيقي واجتماعى ورن حادته اخيره نك هر صفحه مى تشرىخ هر نقطه مى ايضاح ايدلك ايجاب ايدركه بو صورتده بو كى مسائل اورتونه چكى نقاب اخذ ايده چكى شكل سير ايده چكى نقاط انظار عموميه ده تعين ايتسون . فى الواقع حادثه ي حصوله كترين اسباب حقيقيه و بواسطه يكديكرينه اولان مناسبتلرى و الحاصل مسئله نك بتون صفحاتى دوان حرب عرفينك نتيجه تدقيقاتنده اكلاشيله سيله چك اموردن ايسده صالى كونك محتوى اولدينى وقايح ظاهريه مسئله نك شكل و ماهيتى و اهالرك احتساباتى حقه ده ايجو بر فكر و بره بيلور . ايشته كرك بويولده كى ملاحظاتم و كرك بعض غزته لرك ، تماس ايتديكمز بعض صئحه و قوعاى مشاهدات خارجيه سنه وسماعه استناداً مغاير اوله رق يازمى اوكونكى مشاهداتمى مختصر بر صورتده تحريره سببيت و برمشدر .

صالى كوفى صباحلن ١٢ رادلرنده بر احبابم واسطه سيله وقهه دن « عسكر مجلس مبعوثانى باصدينى و مبعوثانى طاغندقلرى و ياطاغنده جقارى » صورتنده خبردار ايدلدم . بر مبارزه حياتيه قارشوسنده بولنديغمى كمال تأسفله اكلايه رق هان فاتحه توجه ايتدم . يوله خواجه لر يزدن برينه تصادف ايدرك دهالوجه ايشتمش اولدينى بو وقهه نك ويره چكى نتايج مؤسفين مختصراً اكلاتدم . و علمانك برلشرك عسكره نصاب لازم اجرا

آن بان طيشارده حرکت و ولوله ترايد ايتديكي
واميد ايتديكي قدر مبعوثان کرامت کله مديکي حس
اولمغه باشلادی يارم ساعت بلکيه بر ساعته قريب بو
وجهله زمان کچدی . و ميدانده ايسه پي دري ترايد ايدن
عسکر دن باشقه کيسه کورونموردی . نهايت موجود
بولنان و قرقه تقرب ايديه بيلان مبعوثان کرام بر فخالغه
بر اختلاله ميدان و يرمامک ايجون عسکرلره براز
نصیحت اجرا ايتک و مقصدلريني آکلامق اوزره بر
هيئت کوندرمکي قرارلاشدرديلر . اسکوب مبعوثي
سعید افندی قيصری مبعوثي قاسم افندی حلب مبعوثي
مصطفى افندی بوميانده ایدی . بونلر اشانغی اينديلر
و عسکرلره خلطاباً بر آز کورشمک ايتدکاري
سويلدیلر . بش اون کشي ايلروکلدی .

مبعوثلر — اولادلر تريئه عسکريه کري اخلال
ايجيه جککنزه اميدوارز خدانکرده الک کوچ بروقوعات
ملکتمزلر پيشانلغه سبب اوله جغفي بلرسکنز . بناءً عليه
هيج کيسه نك بورني قاناماسنه و بعض مناسبتيز ادملرک
مبدان آلاماسنه دقت ايدیکز . رجا ايدرز .

عسکرلر — برنجي وظيفه من هيج کيسه نك بورني
قاناماسنه غرت ايتکدر .

— نه ايتديککزي اکلامق واکا کوره زه دوشن
وظيفه يي ايتا ايتک ايترز بيان ايدرميسکنز .

— قابينه نك و بعض ضابطان و قوماندانلرک تبديلي
احکام شرعيه نك تمامی اجراسی و مبعوثلردن برقاج
کيسه نك اخراجی .

— اي اما بونک هپسني زبياهميز . بونلرک برقسعي
بزم وظيفه من خارجددر . يالکيز احکام شرعيه نك
تماماً اجراسی مسئله يي ذاتاً بزم اقضای آمللز اولوب
شمدييه قدر بونک ايجون چاليت مقده يز بونلری سزه
دها کوزل اکلاته بيلمک ايجون يوقاريه ي ايلرو
کلنلرکزدن برقاج کشي کسه ده اوراده کورشمک اولزمي .

قورقو استيلا ايتشدیکه کيسه ده ديرکلر آراسنه قور
ايتکيه جسارت يوغیدی .

بر ايکي ذاتدن ماعدا کيسه يي فکرمه اشتراک
ايتدیره ميوردم بعض ذواتی ارادتيم حالده بوله مديغ کي
جمعيت علميه اعضالريني دخي طوبلامق ممکن اوله مدي .
برايکي رفقاله برابر ديرکلر آره سنه طوغري ايندک حمله
و قعيه يافلاشدقجه اهالیده کي هيجان کثافت پيدا
ايديروردی . ديرکلر آره سنده عثمان بابا تره سنه تقرب
ايتديکمز بر صروده اوزا قدين سلاح سسی ايشدلدی .
اهالی زده متوجه ايدکي کري چکته يه رنک فرارايديرورلردی
بز اهالي به عسکرک نجاوز ايلديکنه ذاهب اوله رنق ده
ايلری کيتمکدن واز کچدک . جمعيت علميه اداره خابسه
کيردک .

مايه دی وار

محمد ظفين

*

اوتوز بر مارت حادثه فجيحه سنک تذکير صفحائی
قلوب صافيه اربابی جريحه دار تأسف قيلمقدن بشقه
برتبجه و يرمامکله برابر تاريخده برسطر سرخين تشکيل
ايدجکي وارباب عبرتک برچوق نقاطده ترديد ابتصارينه
مدار اوله جني جهتله (بيان الحق) ک دخي بوباده بر
صفحه تاريخي يي احتوا ايديه بيلمسی نقطه نظرلردن يوم
مذکورده دائره مبعوثان داخاندکي صفائح واقعات
حقتده کي مشهودات و حسياتی اجمالاً ثبت و قيد ايتک
ايتترم .

يوم مذکورده ساعت اوج . اوج بچق راده لرنده ایدی
مبعوثان دن يکرمی اوتوز قدر ذات کله بيلمشار و برنجي
شعبه ده طوبلا مشاردی . نه ياييله بيله چکته دائر مداوله
افکار ايديرورلر و هنوز نه عسکرلرک متصادندن و نه
حکومتک خط حرکتدن خبردار اوله ميورلردی .
اکثرينک حصولي اميداياله انتظار ايتک ده ايتدیره يورلردی .

بی در پی توسل به وطنی بروقه هائیه طوغری سور و کله مک ایستین اشبو احوال فوق العاده مک وظیفه حل و عقدی کندیلرینه توجه ایتدیکنی کورده رک اوگون حصولی پکده ملحوظ اولمیان اکثریت انتظارک (الضرورات تسخ المخطورات) قاعده سنی انکار اتمک دیمک اوله جننه و بناء علیه (مالایدلرکله لایترک کله) سرینه امتثال ایلمک ضروری بولنه جننه حکم ایدوب موجودلریله عقد اجتماعه قرار ویرمشلر و حلب مبعوثی مصطفی افندی ریاست مقامنده اداره مجلس ایچون تنسیب ایلمشلردی.

بوصورتله ظاهراً مذاکره بدأ ایدلدی. حقیقتده ایسه اکثریت حاصل اوله بیلیمک ایچون قسماً وقت کجیشدیریلور و آنافاً مجلسک کیتی ازدا ایدوردی. اول امرده مذاکراتک خفی طوتماسنه و خارجدن کیمسه مک مجلسه التماسنه اعتنا اولنیوردی که انجق بوجهله بدرجهیه قدر حریت کلام و سربستی مطالعه محافظه ایدلک ایستنیلوردی. عساکر عاصیه ایسه اولجه کوندردکلی اون بش یکریمی کشی ایله اکتفا ایتیب قوریدورده تکتیر ایدرک برطرفدن علماء کرامی تضرع و احکام شرعیه مک اجراسنده رخاوت کوسترمکه اتهام الیور و دیگر طرفدن اجتماع سالوننک قولرینی آله رق جبراً مجلسه کیرمک و هر حالده نه مذاکره ایدلدیکنی طوبقی ایسته بورلردی. بتون بوشده قارشی مبعوثانند ماعدا هیچ کیمسه مک ایجری کیرمسه مساعده ایدیلوردی. مجلس ایسه انجق برمسئله مک حلیله اوغراشیوردی که اوده اعضای موجوده ایله مطالبات عسکریه حقنده بر قرار اعطاسی ممکن اولوب اوله مبعوثانی مسئله سندن عبارت ایدی.

بعضاری عدد موجود ایله برقرار اعطاسی و بعضیسی اکثریت اولنجه هیچ برشی یا بیاماسی و بعضاری ده

— یک ابی افندم هم بولله برقاج کشی کوندره لم همه بش اون عسکر یوقارییه چیقسون اوراده بولسون.

— ایکنجیه حاجت یوق اما رزو ایدرسکزر بولسونلر.

شو محاوره نتیجه سنده بش اون کشی مبعوثانله برابر یوقارییه چیقوب برنجی شعبهیه کلدیلر. اون بش یکریمی سونکولو عسکر دخی قوریدورده اخذ موقع ایتدیلر. شعبهده ینه عین محاوره جریان ایتدی و قانون اساسینک بسمله ایله موشح اولان مضبوطه سی ده کندیلرینه کوسترلدی. و شریعتیه نصل تمسک ایتمک ایسته نیلدیکی بیان اولندی. بوکا قارشو المانیانک بر شیئی ترجمه ایدوب اوزرینسه بر بسمله قویه رق بزی قاندریمق ایسته یورسکزر دیه مقابله ایتدکلی کچی مبعوثان کرامه سزدن بمضربکزی طایفه بیلیمیز دیده برسؤال ابراد ایتدیلر. و بناء علیه مبعوثلری قوشقونلاندیردیلر. بوسؤال مهم بر جواب ایله اتالاندیرلر ق هر چه باد آباد موجود حاضرله اجتماع سالوننه کیرمکه قرار ویرلدی.

بوصورده حکومتک دعوتنه منی اکابر علما دخی عصانک تسکین غلیاننه مهمما ممکن خدمت ایده بیلیمک و مطالب واقعیه لری کلامق اوزره برنجی شعبهیه مخصوص اوطیه کیشلر ایدی. مبعوثان کرامک بونلردن معلوماتی یوق ایدی. بالاخره خبردار اولدقلرنده نه سبیه منی کلدکلی بیله میور و بلکه عسکرلر طرفندن کتیرلش اولسی احتمالی ویریبورلردی. حالبوکه مشارالهم طبق مبعوثانک وضعیتده بونلورلو هیچ برظهره مالک اولدقلرندن وصف عامیه لرینک نفوذ منویسی ایسه عصانه تأثیر ایتدیکندن دولایده دهامضطر اولورلردی. مع مافیه مطالب و حسیات عصائی تحقیق ایله مشغول اوله بیلیمک چاره لرینی دوشونمکده و عسکرلرک اوکه کلنلرندن حقیقت حاله دائر تدقیقانه بولنقدلر ایکن مبعوثان کرام دخی

اولیوردی . علمای عسکرک دیلندن اکلایه بیلیر فرض ایدیلیوردی که بوفرض دوران ایتکه اولان احکام شرعیه نك مطالبه سنده عسکرک علمایه حرمت ایده جکی تخمینندن نشأت ایدیور و حالبوک زواللی هیئت علمیه اوصرده عسکرک تهدیدی ایله مجلسک ظنی ارسنده بسبتون ییچاره قالیوردی .

حال و موقع اوله بر رادهده ایدی که ائک بیسوک اقتدار غلیانه قارشی کلک دکل بر فالغه میدان ویرمه دن تسکینه چالشمقدن عبارت بولنیوردی .

والحاصل عسکرکردن ایکی و علمه سادن ایکی ذاتک مجلسه دعوت ایدیله رک مطالبات واقعه نك تشریح ایلمسی خصوصه قرار ویریه رک تفهیم ایلمدی . بونک اوزرینه ذاتاً مجلسه کیرمه متبالک بولنان عصاة عسکری فتوی امینی و سائر رجال علمیه ایله جمعیت علمیه اعضا لرینی سور و کلیوب مجلسه صوقدیلر و کندیلریده طولدیلر .

ماندهی وار

انتظایه مبعوث
حمدی

حسب حال

نه غریب تجلی شئون ! دور متحکم سابق ؛ وطنپروران ماتک نیران ظلم و قهر ایله حتی بورک لرینی داغلادی ، احرار امتک قید اکیمت و جبرایله دوغری سوزلو دیلارینی باغلادی ، بتون عناصر عثمانیه آره سنده انواع مظالم ، اوکندن کیلمز برسل خروشان قضا کبی چاغلادی نه شکام بلاده حجره سعی و اشتغالک برکوشه سنه چکلبوده نومیدانه ، محترانه کیردیکم و هر آن سریع الجریاننده بیله برش یدلای اضطراب قدر متأثر اولدیم او ایام مظالمه بی تخطر ایدیورمه ده حاله قارشی متشکر اولمقله برابر حیز آرای حصول اولسنه مترقب بولندیم املارک حالا جنوه کر ساحه ظهور اولدینی دیده شوق و شادی ایله کورمه .

برطرفدن مذاکره نك دوا می و طرف آخردن بویه بر کونده مجلسه بولتمق اخص وظائفدن اولسنه منی مبعوثان کرامک بر علاوه نشریه دعوت ایلمسی فکر لرینی درمیان ایدیورلردی که علاوه مسئله سی قراره اقتران ایدر کبی اولدیغندن اسکوب مبعوثی سعید افندی نك نشر ایتدیکی علاوه اوزرینه کیت اعضا سکان طقسانه بالغ اولمش و ده ا زیاده سندن قطع امید ایدلش ایدی . فقط عصا نك تضییقاتی دخی ناقابل مقاومت بر حاله کلش ایدی .

بوصرده بردنبره ایچرویه کیرن عسکرلر حربیه نظارتی طرفندن اوزر لرینه هجوم واقع اوله جفته دائر استخباراته بولند قلدندن هم بونک منی و هم معلولر نك بر آن اول اسماعی ضمننده سونکولری دیکدیلر :

مجلس بتون قوه اقتضایه منی صرف ایدرک یته بونلری مجلسدن جبقار منه موفق اولدی . و تلفون واسطه سیله حربیه نظارتدن کیتیی صور هرق شو صر ده مصادمه میدان ویرمک زماننک کچمش ایدوکنی اخطار ایتدی . و ارتق اصل مسئله نك مذاکره سی ضروری ایدوکنه حکم ایلمدی . و هر حاله مطالبات واقعه یی بردها اکلامق لزومی حس ایتدی . وینه بوئانده قبولدن شدتی بر هجوم ده ا واقع اولدی . کوپریه مترالوزلر وضع اولدینی و کندیلر نك اورلمسی ایچون قطعاً حرکت ایدلینکی و مجلسک کندیلرینی عادتاً اغفال ایدیور کبی اولدینی اشرا ب ایدن افاده لرله برنمایش ده ا وقوع بولدی . برکت ویرسون بوصره لر ده مبعوثانک قوه معنویه سی هنوز منکسر اولما مشدی . صغوق قانلبلقله بیانات مقنعه ایرادیله عسکرلر یته مجلسدن جبقار لدی .

عین زمانده عین حاله کرتار اولمقله بولنان علماء کرامک دوجار اولدینی صیقتیلردن مبعوثانک خبری